

INSIDE CHINA

LISTOPAD 2019

波中法律经济研究中心
Polish Research
Centre for Law and
Economy of China

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

DIALOG

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin (中国法律与经济波兰研究中心) zostało założone w 2016 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Centrum jest instytucją badawczą, której jednym z podstawowych celów jest prowadzenie badań naukowych w dziedzinie prawa i gospodarki współczesnych Chin oraz publikacja ich wyników.

Naszą jednostkę tworzy interdyscyplinarny zespół składający się z prawników, ekonomistów, sinologów oraz przedsiębiorców, których łączy doświadczenie związane z realizowaniem projektów w Chińskiej Republice Ludowej.

Centrum działa w czterech obszarach: naukowym, biznesowym, rządowo-samorządowym i studenckim, wspierając polskie podmioty w stosunkach z chińskimi partnerami. W październiku miała miejsce inauguracja flagowego projektu Centrum - Szkoły Prawa i Gospodarki Chin.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin prowadzi nieodpłatne działania finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Dialog”, w tym: Raport „Inside China”, szkolenia dla przedsiębiorców oraz pracowników sektora publicznego.

W ramach prowadzonych działań mogą skorzystać Państwo również z odpłatnych usług, świadczonych przez ekspertów, którzy świadczą pomoc analityczną oraz doradczą związaną z działaniami podejmowanymi w Chińskiej Republice Ludowej.

W przypadku zainteresowania naszymi usługami oraz pytań związanych z naszą działalnością zapraszamy Państwa do kontaktu.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

email: china.law@wpia.uw.edu.pl

tel.: 575 777 688

METODOLOGIA

Raport „Inside China” składa się z 9 rozdziałów tematycznych. Każdy rozdział zbudowany jest z trzech podrozdziałów: wydarzeń, tła oraz wniosków.

Wydarzenia zawierają przegląd zdarzeń dotyczących Chińskiej Republiki Ludowej, które miały miejsce w miesiącu poprzedzającym wydanie raportu oraz w opinii autorów mogą mieć wpływ na polskie podmioty. Zostały one wybrane na podstawie przeglądu mediów internetowych w czterech językach – chińskim, angielskim, niemieckim oraz polskim.

Poprawna interpretacja niektórych opisanych wydarzeń wymaga zrozumienia różnic społecznych, gospodarczych, prawnych, historycznych oraz kulturowych. **Tło** zawiera informacje potrzebne czytelnikowi do odczytania kontekstu wybranych wydarzeń. Zostało one przytoczone tylko tam, gdzie jest to niezbędne do poprawnej interpretacji faktów.

W podrozdziale **Wnioski** zawarta jest informacja dla odbiorców raportu o tym, co adresaci powinni zrobić, aby wykorzystać daną perspektywę lub się jej przeciwstawić. Nie z każdym pojedynczym wydarzeniem związana jest jakaś szansa lub zagrożenie, czasem stwarza je kilka zdarzeń łącznie. W raporcie przytoczone zostały również zdarzenia, które nie znajdują odniesienia, lecz świadomość ich wystąpienia może wpływać na proces decyzyjny polskich organów administracji publicznej oraz przedsiębiorców.

Raport „Inside China” poświęcony jest w całości Chińskiej Republice Ludowej, ze względu jednak na odmienne warunki społeczno-gospodarcze, kulturowe oraz prawne wydarzenia dotyczące Tajwanu, oraz Macau zostały opisane w raporcie jedynie wtedy, gdy mają istotny wpływ na pozostałą część ChRL.

EKSPERCI ODPOWIEDZIALNI ZA RAPORT „INSIDE CHINA”

Maximilian Piekut

Zastępca Kierownika Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (prawo), Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość), Uniwersytetu Ludwika i Maksymiliana (LLM). Studiował również na Fudan University (język chiński) oraz China University of Political Science and Law (prawo chińskie)

m.piekut@wpia.uw.edu.pl

+48 575 777 688

Karol Piekut

Ekspert Polskiego Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość) oraz Mercyhurst College (biznes międzynarodowy oraz zarządzanie). Spędził ponad 5 lat w Szanghaju, gdzie uczył się na Fudan University oraz prowadził firmę handlową.

karol@mpiekut.com

+48 535 733 456

Weronika Żebrowska

**Praktykantka Polskiego Centrum Studiów
nad Prawem i Gospodarką Chin**

Studentka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na kierunku prawo. Obecnie studiuje prawo i język chiński na Beijing Foreign Studies University w Chinach. Członek zarządu Międzywydziałowego Koła Naukowego Kultury i Prawa Chińskiego

SPIS TREŚCI

Gospodarka.....	6
Przemysł	9
Rynki finansowe.....	12
High-tech	15
Rolnictwo i przemysł spożywczy	17
Transport i infrastruktura	20
Energetyka i ochrona środowiska.....	23
Polityka międzynarodowa	26
Sport, edukacja, turystyka i kultura	30

GOSPODARKA

Streszczenie

- ▶ Pekin koryguje statystyki dotyczące wzrostu PKB w 2018 r.
- ▶ Strajki w Hongkongu powodują spadek obrotów marek luksusowych.
- ▶ Wskaźnik CPI w październiku 2019 r. wzrósł o 3,8%.
- ▶ Chiny wprowadzają regulacje odnoszące się do długoterminowego najmu mieszkań.
- ▶ Liczba konsumentów seniorów stale wzrasta.

Wydarzenia

1. Chiny zwyczajowo korygują swoje roczne dane o PKB przy okazji ostatecznej publikacji wyniku gospodarczego pod koniec roku kalendarzowego. Druga co do wielkości gospodarka świata w 2018 r. wzrosła do 90,03 bln RMB. Wzrost o 6,6% był najwolniejszy od prawie trzech dekad. Chiny skorygują wysokość osiągniętego produktu krajowego brutto za 2018 r. w ciągu najbliższych kilku dni, aby odzwierciedlić wzrost liczby przedsiębiorstw i aktywów odnotowanych w ostatnim spisie powszechnym¹.
2. Ze względu na trwające w Hongkongu protesty niektóre marki luksusowe rozważają wycofanie się z tamtejszego rynku. Protesty te wpłynęły bowiem negatywnie na wzrost sprzedaży w trzecim kwartale m.in. w firmach Cartiera Richemonta (CFR.S) i niemieckiego Hugo Bossa (BOSSn.DE). Analitycy przewidują, że sprzedaż towarów luksusowych w Hongkongu, która osiągnęła szczyt w wysokości 10 mld euro w 2013 r., prawdopodobnie spadnie do 6 mld w 2019 r.²
3. Biuro Generalne Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin i Biuro Generalne Rady Państwa wydały dokument zatytułowany „Opinia dotycząca wzmocnienia ochrony praw własności intelektualnej”³. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
4. Dane ujawnione przez Państwową Administrację Podatkową pokazują, że w pierwszych trzech kwartałach tego roku przemysł wytwórczy oraz powiązane z nim branże hurtowe i detaliczne otrzymały łącznie 799,563 mld RMB w ramach ulg podatkowych,

¹ Yawen Chen, Gabriel Crossley, *China to revise 2018 GDP to reflect asset, business growth*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

² Sarah White, *Hong Kong loses luster for luxury brands as mainland China shines: Bain*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

³ 白宇, 岳弘彬, *强化知识产权保护*, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

- co stanowi ponad połowę nowych ulg podatkowych przyznanych w pierwszych trzech kwartałach⁴.
5. Dane opublikowane przez National Bureau of Statistics of China (国家统计局) wskazują, że w październiku wskaźnik CPI wzrósł o 3,8%, a PPI spadł o 1,6% w porównaniu do roku poprzedniego. Ekspertci są zdania, że przyszła polityka makroekonomiczna powinna zmierzać do zwiększenia popytu i ustabilizowania wzrostu⁵.
 6. W grudniu weszły w życie liczne regulacje dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej. Szereg przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczy bezpieczeństwa żywności i produktów medycznych. Ponadto przepisy dotyczące przenoszenia numerów i transferu sieci będą gwarantować konsumentom swobodny wybór operatora. W życie wchodzi również nowe przepisy o handlu zagranicznym⁶.
 7. Obłożenie mieszkań na wynajem jest bardzo wysokie, a najemcami są głównie młodzi ludzie. Niski poziom podaży na rynku wynajmu mieszkań to trudny do pokonania problem ze względu na wyższe wymagania jakościowe obowiązujące w przypadku mieszkań przeznaczonych na najem. Rozwiązaniem, które może poprawić sytuację, są mieszkania przeznaczone na wynajem długoterminowy. Zdaniem chińskich analityków to ważny punkt wyjścia dla nierównowagi strukturalnej⁷.
 8. Obecnie konsumpcja osób starszych stopniowo zmienia się, obejmuje bowiem już nie tylko produkty pierwszej potrzeby, a turystyka kulturalna i konsumpcja online stały się wręcz nowym stylem życia. Podczas festiwalu zakupów 11/11 wiele platform e-commerce zaprezentowało ofertę skierowaną do osób starszych. Obecnie w Taobao Live jest udostępnianych około 1000 transmisji na żywo dla osób w średnim i starszym wieku⁸.
 9. Chiny skreśliły kolejne 20 pozycji ze swojej listy niepożądanych inwestycji zagranicznych. Oznacza to, że kolejne gałęzie gospodarki zostały otwarte na kapitał zagraniczny. Zakładanie placówek dla starszych osób nie wymaga już zatwierdzenia przez administrację państwową. Planowane jest dalsze zmniejszanie barier wejścia na rynek usług⁹.

Tło

Nowa polityka dotycząca ochrony własności intelektualnej

Władze centralne wydały dokument zatytułowany „Opinia dotycząca wzmocnienia ochrony praw własności intelektualnej”. Jest to dokument wskazujący kierunek, w którym zmierza

⁴ 杨晓波, 近8000亿元! 制造业拿到减税降费大红包, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁵ 黄浩, 10月CPI涨3.8% 逆周期调节力度将加大, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶ 赵文涵, 与你我息息相关! 一批食药领域法律法规12月起施行, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷ 于杨, 长租公寓规范发展成当务之急, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁸ 高畅, 银发消费在改变 生存型转向乐享型, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁹ Stella Qiu, Ryan Woo, *China trims 'negative' investment list in show of opening up*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

chińska polityka w tym zakresie. Można odczytywać go jako dokument planistyczny. Pełna treść dokumentu znajduje się [tutaj](#).

W dokumencie przewidziano następujące działania:

1. Zwiększenie kar za naruszenia własności intelektualnej.
2. Ustanowienie procedury dowodowej w ramach postępowań dotyczących ochrony własności intelektualnej.
3. Zwiększenie efektywności egzekwowania przestrzegania istniejących regulacji. Stworzenie „czarnej listy”, na której umieszczane będą podmioty dopuszczające się naruszenia własności intelektualnej.
4. Zmniejszenie barier dla małych przedsiębiorców w zakresie ochrony wynalazków.

Dokument zawiera również szereg ogólnych postanowień, nieokreślających żadnych konkretnych działań.

Wnioski

Rząd

- ▶ Pekin w rok 2020 wejdzie z wieloma problemami społeczno-gospodarczymi. Można tu wymienić m.in. konflikt handlowy z USA, protesty w Hongkongu oraz problemy na rynku nieruchomości. **Przewiduje się, że w nadchodzącym roku rząd ChRL utrzyma politykę gospodarczą sprzyjającą zwiększaniu się konsumpcji wewnętrznej oraz stawiającą sobie za cel ulepszenie przemysłu i podniesienie jego wartości dodanej.**

Przedsiębiorcy

- ▶ Rynek produktów i usług dla osób starszych w Chinach rośnie i według prognoz analityków ten trend utrzyma się długoterminowo. **Jednocześnie wskazuje się, że konsumenci seniorzy dysponują coraz większym budżetem rozporządzalnym, co powoduje, że są bardziej skłonni do konsumpcji. Ponadto zmienia się struktura popytu, który tworzą. Obecnie większym zainteresowaniem cieszą się produkty nastawione na poprawę jakości życia osób starszych.**

PRZEMYSŁ

Streszczenie

- ▶ Pekin wprowadza w życie kompleksową reformę polityki lekowej. Zagraniczne koncerny dostrzegają potencjał lokalnego rynku farmaceutycznego.
- ▶ PMI chińskiego przemysłu spada siódmy miesiąc z rzędu.
- ▶ Pekin tworzy fundusz inwestycyjny, którego zadaniem jest przyspieszenie procesów innowacyjnych w przemyśle produkcyjnym.
- ▶ Rośnie eksport metali ziem rzadkich z Chin do USA.

Wydarzenia

1. Reforma chińskiego sektora zdrowia publicznego wchodzi w decydującą fazę. Państwowe Biuro ds. Ubezpieczenia Zdrowotnego rozpoczęło konsultacje dotyczące listy leków refundowanych. Ceny leków mają spaść w związku z wprowadzeniem ich częściowej refundacji. Co więcej, do końca roku ma zakończyć się wdrażanie w życie krajowego systemu zaopatrzenia w lekarstwa – tj. systemu dystrybucji leków refundowanych w całości, pozyskanych w drodze zamówień publicznych¹⁰. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Niektórzy producenci leków, w szczególności zagraniczne koncerny, obcięli ceny leków nawet o 61%, aby mogły one znaleźć się na chińskiej liście leków refundowanych. Taka strategia ma zwiększyć sprzedaż poprzez zwiększenie udziału w rynku w mniejszych i mniej zamożnych regionach Chin. Jednak te posunięcia mogą być krytykowane na świecie ze względu na znaczne różnice pomiędzy cenami leków w Chinach a ich cenami na innych rynkach. Wśród producentów leków, którzy zdecydowali się na radykalne obniżki, znajdują się m.in. takie koncerny, jak Novartis czy Roche¹¹.
3. Potencjał w chińskim sektorze ochrony zdrowia dostrzegły również zagraniczne fundusze inwestycyjne. AstraZeneca zakłada w Chinach fundusz o portfelu w wysokości 1 mld USD. Fundusz skupi się na inwestowaniu w lokalne start-upy z branży ochrony zdrowia oraz biotechnologii¹².

¹⁰ 王頌, 医药改革进入深水区 控费降价全面推进, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

¹¹ Roxanne Liu, Brenda Goh, *Drugmakers slash prices in China to get on reimbursement list*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

¹² Robyn Mak, *Breakingviews - Biotech upstarts will be Big Pharma's China tonic*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

4. Zgodnie z obliczeniami analityków Agencji Reutera wskaźnik aktywności finansowej dla przemysłu (PMI) w Chinach w listopadzie ma ukształtować się na poziomie 49,5 punktu, tj. poniżej granicy 50 punktów, która odróżnia wzrost od spadku. Jeśli te przewidywania się sprawdzą, będzie to siódmy miesiąc spadków¹³.
5. W październiku wskaźnik PMI dla przemysłu wyniósł 49,3 punktu. Jak zauważają chińskie media rządowe, pomimo ogólnego spadku odnotowano wzrost w sektorze zaawansowanych technologii, gdzie wyniósł on 51,4 punktu. Najwyższy wzrost odnotowano w przemyśle budowlanym, gdzie wynik wyniósł 60,4 punktu, co oznacza wzrost o 2,8 punktu procentowego¹⁴.
6. W październiku zyski przemysłu spadły w najszybszym tempie od ośmiu miesięcy. Jest to związane zarówno ze spadkiem cen produkcyjnych, jak i ze spadkiem eksportu. W ujęciu rocznym zyski spadły o 9,9% w tym miesiącu. Wskazuje to na poważne problemy chińskiego sektora produkcyjnego¹⁵.
7. Pekin tworzy państwowy fundusz inwestycyjny, który ma za zadanie unowocześnić przemysł produkcyjny. Kapitał zakładowy funduszu został określony na poziomie 147,2 mld RMB. Fundusz ma inwestować zarówno w przedsiębiorstwa w początkowej fazie rozwoju, jak i w te o rozwiniętej już działalności. Fundusz posiada 25 udziałowców, największym z nich jest Ministerstwo Finansów ChRL, pozostałymi są spółki państwowe¹⁶.
8. Eksport metali ziem rzadkich z Chin do USA w październiku wzrósł o 21,7% w porównaniu do poprzedniego miesiąca, osiągając poziom 477 ton¹⁷.

Tło

Reforma sektora ochrony zdrowia

Sektor ochrony zdrowia w Chinach boryka się ze strukturalnymi problemami na wielu poziomach, wśród których należy wymienić: niską dostępność niektórych leków i usług medycznych, rosnący czarny rynek, problemy z utrzymaniem jakości i standardów w produkcji wyrobów farmaceutycznych. Skala problemów już teraz jest znaczna, a jeśli wziąć pod uwagę starzenie się w szybkim tempie społeczeństwa, rozwiązanie problemów staje się istotnym zagadnieniem dla całego społeczeństwa chińskiego.

Rząd chiński podchodzi do całego sektora wielowymiarowo. Oprócz nowej polityki refundacyjnej, która ma zwiększyć dostępność leków w aptekach, ale również przyczynić się do obniżki ich cen, Pekin zaproponował również inne rozwiązania. Jednym z nich jest

¹³ Reuters, *China's factory activity seen contracting for seventh month on trade pressure: Reuters poll*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

¹⁴ 陈剑, 10月制造业PMI回落 高端制造业保持加速扩张态势, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

¹⁵ Reuters, *China's industrial profits post steepest fall in eight months*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

¹⁶ Reuters, *China sets up \$21 billion fund to upgrade manufacturing: Shanghai Sec News*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

¹⁷ Reuters, *China's rare earth magnet exports to U.S. in October jump 21.7% month-on-month*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

pilotażowy program bezpłatnej diagnostyki, który został uruchomiony na 30 obszarach obejmujących niektóre miasta i niektóre prowincje.

Dodatkowo trwają prace nad unifikacją standardów medycznych, w tym również dotyczących zbierania danych. Zunifikowane mają być zarówno numery polis ubezpieczeniowych, jak i kody chorób oraz przepisywanych leków¹⁸.

Wnioski

Rząd

- ▶ Chińska gospodarka zwalnia w coraz szybszym tempie, bardziej niż spodziewali się tego analitycy i chiński rząd. Statystyki wskazują na utrzymujący się trend spadkowy. **Pekin liczy, że uda się pobudzić wzrost gospodarczy, a jego źródłem będzie innowacyjny przemysł produkcyjny.**

Przedsiębiorcy

- ▶ Chiński sektor ochrony zdrowia jest perspektywiczny dla polskich przedsiębiorstw, dotyczy to w szczególności przedsiębiorstw biotechnologicznych, farmaceutycznych i świadczących usługi na rzecz osób starszych.

¹⁸ 王頌, 医药改革进入...

RYNKI FINANSOWE

Streszczenie

- ▶ Przewiduje się, że chiński bank centralny obniży podstawową stopę procentową.
- ▶ Chiny odnotowały wzrost FDI w pierwszych dziesięciu miesiącach 2019 r.
- ▶ Średni kurs RMB do USD w październiku wyniósł 7,0582.
- ▶ Pekin zapowiada likwidację platform pożyczkowych działających w modelu P2P.

Wydarzenia

1. Najwyższa inflacja konsumencka w Chinach od prawie ośmiu lat nie powstrzyma banku centralnego przed obniżeniem podstawowej stopy procentowej. Spowolnienie wzrostu gospodarczego jest większym problemem dla decydentów¹⁹.
2. Według danych Ministerstwa Handlu (中华人民共和国商务部) napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Chin w ciągu ostatnich 10 miesięcy wzrósł o 5,9%, do wartości 622 mld RMB. Natomiast w analogicznym okresie w chiński kapitał inwestowano w 164 krajach, w 5365 projektach o łącznej wartości 621,78 mld RMB²⁰.
3. Spółka Beijing-Shanghai High-Speed Rail złożyła wymagane dokumenty do pierwszej oferty publicznej. Komisja weryfikacyjna zwróciła uwagę na trzy aspekty, tj. na ograniczoną konkurencję w branży, model biznesowy i projekty inwestycyjne. Co istotne, wprowadzenie tej spółki na giełdę doprowadziłoby do transformacji całego sektora, w którym jedynym udziałowcem spółek jest chiński skarbowo państwa²¹.
4. Z październikowych danych wynika, że średni kurs RMB do USD wyniósł 7,0582. Według Cao Yuanyuana (曹源源), dyrektora technicznego w ośrodku badawczym Dongfang Jincheng (东方金诚研究发展部), ze względu na optymistyczne rokowania co do umowy handlowej pomiędzy Pekinem i Waszyngtonem oraz działania rządowe wspierające przedsiębiorczość kurs RMB do USD powinien utrzymać się na poziomie 7 RMB/USD²².
5. Według informacji Ministerstwa Finansów ChRL (中华人民共和国财政部) Chiny wyemitowały w Paryżu obligacje skarbowe o wartości 4 mld EUR. Wartość 7-letnich obligacji

¹⁹ Winni Zhou, John Ruwitch, *Surging inflation won't stop monetary easing in China: analysts*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

²⁰ 杨晓波, 前10月我国对外投资6217.8亿元 同比增长5.9%, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

²¹ 李童, 京沪高铁IPO过会 牵引铁路市场化改革深化, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

²² 刘琪, 人民币对美元中间价三连升 专家称将围绕“7”窄幅整理, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

to 2 mld EUR, 12-letnich to 1 mld EUR, 20-letnich to 1 mld EUR. W sumie wartość zgłoszeń na obligacje wyniosła 20 mld EUR²³.

6. Wszystkie platformy pożyczkowe działające na zasadach *peer-to-peer* w Chinach mają dwa lata na zmianę sposobu prowadzenia swojej działalności – na przekształcenie się z platform online w pożyczkodawców. Wszystkie firmy P2P zanim zmienią swój status muszą w ciągu roku rozliczyć pożyczki. Nowe regulacje są odpowiedzią na zjawisko coraz częściej pojawiających się piramid finansowych, które oszukują kredytobiorców²⁴. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
7. Premier Li Keqiang (李克强) zapowiedział, że Chiny utrzymają stabilny kurs RMB oraz w dalszym ciągu nie będą wykorzystywać kursu swojej waluty do celów handlowych. Co więcej, Państwo Środka nadal zamierza coraz bardziej otwierać sektory bankowy i ubezpieczeniowy na kapitał zagraniczny²⁵.
8. Chiński rynek funduszy inwestycyjnych typu ETF (z ang. *exchange traded funds*) – obecnie wart 100 mld USD – na tyle szybko rozwija się i na tyle szybko wzmaga się na nim konkurencja, że w ciągu 5 lat najprawdopodobniej wyprzedzi rynek japoński i stanie się największym w Azji, osiągając równowartość 500 mld USD²⁶.
9. Chiny to największy na świecie producent sprzętu komputerowego przeznaczonego do bitcoinów i innych kryptowalut. Choć pierwotnie rząd planował ograniczenia na tym rynku, to w ostatnim komunikacie sektor kryptowalut nie został wymieniony na liście zakazanych gałęzi finansowych, w których występują ograniczenia²⁷.
10. Chińscy giganci płatności mobilnych Alipay (支付宝) i WeChat Pay (微信) zaczęli zezwalać zagranicznym użytkownikom na łączenie swoich rachunków z międzynarodowymi kartami bankowymi. Zagraniczne firmy płatnicze, takie jak Visa i Mastercard, odniosą dzięki temu krokowi wymierne korzyści finansowe²⁸.
11. Attijariwafa Bank z Maroka poinformował, że otrzymał 5 mld USD od chińskiego banku (Export-Import Bank of China, 中国进出口银行) na utworzenie specjalnego funduszu promującego eksport afrykańskich produktów do Państwa Środka²⁹.

²³ 曹昆, 中国在巴黎成功发行40亿欧元主权债券, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

²⁴ Cheng Leng, *China gives P2P lenders two years to exit industry: document*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

²⁵ Alex Richardson, *China will not resort to competitive yuan devaluation: Premier*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

²⁶ Samuel Shen, John Ruwitch, *Competition intensifies in China's \$100 billion, red-hot ETF market*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

²⁷ Brenda Goh, *China leaves bitcoin mining out of list of restricted activities*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

²⁸ Engen Tham, *China mobile payment giants Alipay, WeChat open to international cards*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

²⁹ Ahmed Eljehtimi, *Morocco's Attijariwafa bank gets \$5 billion from China's ExIm for Africa export fund*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

Tło

Platformy pożyczkowe P2P w Chinach

Podjęte przez Pekin działania jest wynikiem licznych oszustw, których ofiarami padały miliony Chińczyków. Wiele z platform prowadziło działalność na zasadach piramidy finansowej, gdzie po uzyskaniu odpowiedniej ilości środków właściciel platformy zniknął. Podjęcia działań domagali się pokrzywdzeni. Platformy pożyczkowe P2P w Chinach osiągnęły największy poziom rozwoju w 2015 r., wtedy było ich około 6 000. Obecnie zaledwie 400 platform działa legalnie. Mają one maksymalnie dwa lata na to, aby przekształcić się w firmy pożyczkowe, co zwiększy kontrolę instytucji państwowych nad ich działalnością.

Wnioski

Rząd

- Chiny kontynuują ekspansywną politykę monetarną. W ocenie analityków skutki konfliktu handlowego między Chinami i Stanami Zjednoczonymi mają coraz większy wpływ na spowolnienie gospodarcze w Państwie Środka. Pekin podejmuje działania na rzecz łagodzenia niekorzystnych efektów konfliktu, jednak w dalszym ciągu utrzymuje pakiet stymulujący w mniejszym niż oczekiwany przez analityków rozmiarze.

Przedsiębiorcy

- Dodanie zagranicznych kart płatniczych do systemu rozliczeń chińskich aplikacji mobilnych z funkcjami płatności może ułatwić rozliczenia finansowe małych zagranicznych przedsiębiorców, którzy do tej pory napotykali liczne problemy z transferem środków i wymianą walut.

HIGH-TECH

Streszczenie

- ▶ Chińczycy po raz kolejny obchodzą festiwal zakupowy znany jako „Dzień Singla”. Platforma Alibaba tego dnia osiąga miliardowe przychody.
- ▶ Chiny przeprowadziły ostateczne testy lądowania dla pierwszej misji kosmicznej, której celem będzie Mars.
- ▶ USA wyraziły zgodę na wznowienie sprzedaży produktów Huawei.
- ▶ Dyrektor generalny ByteDance zaleca dywersyfikację TikTok w miarę narastania presji w USA.
- ▶ Francja nie wykluczy chińskiego Huawei z udziału w przetargu na budowę infrastruktury pod sieć 5G.

Wydarzenia

1. Alibaba Group Holding zdominowała festiwal zakupowy z okazji 11 listopada, osiągając sprzedaż w wysokości 23 mld USD w ciągu pierwszych dziewięciu godzin corocznej wyprzedaży z okazji „Dnia Singla”. To kolejny rekord obrotów w trakcie obchodów festiwalu. Chiny są na dobrej drodze, aby w 2019 r. handel elektroniczny osiągnął wartość 1,94 bln USD, czyli ponad trzy razy więcej niż w Stanach Zjednoczonych, które zajmują drugie miejsce z wynikiem 586,92 mld USD, jak wynika z raportu eMarketer³⁰.
2. Chiny w ostatnim miesiącu pomyślnie przeprowadziły w północnej prowincji Hebei kluczowy test lądowania przed historyczną bezzałogową misją poszukiwawczą na Marsa w przyszłym roku. Chiny skonstruowały raketę do transportu sondy na Marsa w 2020 r. Podróż w kosmos potrwa około siedmiu miesięcy, a lądowanie zajmie siedem minut, jak przewidują twórcy programu³¹.
3. Administracja Trumpa w listopadzie umożliwiła niektórym dostawcom Huawei wznowienie sprzedaży po tym, jak sześć miesięcy temu koncern został umieszczony na czarnej liście handlowej z powodu obaw o bezpieczeństwo narodowe³².

³⁰ Brenda Goh, *Factbox: China's love of e-commerce powers Alibaba's Singles' Day*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

³¹ Martin Pollard, *China completes crucial landing test for first Mars mission in 2020*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

³² Alexandra Alper, David Shepardson, *Some Huawei suppliers get U.S. approval to restart sales to blacklisted firm*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

4. Założyciel i dyrektor generalny ByteDance, właściciela aplikacji TikTok, zapowiedział, że firma skoncentruje się na pozyskaniu użytkowników popularnej aplikacji wideo w krajach poza jej najsilniejszymi rynkami, ponieważ napotyka ona presję polityczną w Stanach Zjednoczonych³³.
5. Chińska firma e-commerce Pinduoduo odnotowała znacznie wyższą niż się spodziewano kwartalną stratę. Koszty operacyjne Pinduoduo wzrosły ponad dwukrotnie w trzecim kwartale, ponieważ firma realizowała wówczas strategię pozyskiwania zamożniejszych konsumentów w dużych miastach przy jednoczesnym utrzymaniu pozycji lidera w mniejszych miastach. Przez cały rok oferowała również agresywne rabaty na markowe produkty dzięki tak zwanej kampanii dotacji, o wartości 10 miliardów RMB³⁴.
6. Francja nie pójdzie w ślady Stanów Zjednoczonych i nie wykluczy chińskiego Huawei z przetargów na budowę sieci 5G. Zapowiedziała jednak sprawdzanie wszystkich producentów sprzętu pod kątem potencjalnego zagrożenia bezpieczeństwa, jak zapewnił w listopadzie francuski minister. Operatorzy telekomunikacyjni będą musieli zwrócić się do premiera o zgodę na ich projekty sieci 5G i uzyskać zezwolenie po spełnieniu wymogów dotyczących bezpieczeństwa narodowego³⁵.

Wnioski

Rząd

- ▶ Chińskie firmy coraz częściej stają się przedmiotem rozgrywek pomiędzy USA a Chinami. Nie jest to już wyłącznie kwestia Huawei i innych firm hardware'owych, ale dotyczy również producentów oprogramowania, w tym przypadku ByteDance.

Przedsiębiorcy

- ▶ Chiński rynek e-commerce pomimo swoich gigantycznych rozmiarów dalej rośnie i zgodnie z prognozami również w najbliższej przyszłości będzie rósł. Dzień 11 listopada to festiwal zakupowy, podczas którego sprzedawane są towary o wartości miliardów dolarów. **Największe zakupy odbywają się na platformach giganta technologicznego Alibaby. Ze względu na rozmiar przedsięwzięcia jest to ważne wydarzenie dla dużych przedsiębiorstw.**

³³ Yingzhi Yang, Brenda Goh, *ByteDance CEO urges TikTok diversification as U.S. pressure mounts: internal note*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

³⁴ Akanksha Rana, Sophie Yu, *China's Pinduoduo suffers \$11 billion slump in value after big loss*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

³⁵ Reuters, *France will not exclude China's Huawei from 5G rollout: minister*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

ROLNICTWO I PRZEMYSŁ SPOŻYWCZY

Streszczenie

- ▶ Cena wieprzowiny spadła po raz pierwszy od 10 miesięcy. Wykryto nowe ogniska ASF w Chinach. Rząd uruchamia rezerwę oraz zapowiada wsparcie finansowe rolników.
- ▶ Niektórzy odbiorcy z Chin wznowili zaopatrywanie się w soję z USA.
- ▶ Chiny wznowiają import drobiu z USA.
- ▶ Pekin uruchamia specjalny funduszu, który będzie wspierał rolników.

Wydarzenia

1. Ceny wieprzowiny w Chinach spadły po raz pierwszy od 10 miesięcy. Spadek odnotowano po tym, jak wykryto nowe ogniska ASF w północno-wschodniej części Chin, co spowodowało chwilowy wzrost uboju i tym samym podaży. Cena wieprzowiny osiągnęła tydzień wcześniej wysokość 53,79 RMB/kg, co spowodowało, że ludzie zaczęli rezygnować z mięsa wieprzowego, które stało się za drogie³⁶.
2. Początkowo ceny spadły do poziomu 50 RMB/kg, który określany jest jako cena graniczna, by następnie w połowie listopada spaść do poziomu 46,11 RMB za kilogram. Dodatkowo wraz z wykryciem nowych ognisk ASF Pekin zapowiedział wzmożone inwestycje w hodowlę świń oraz uruchomienie rezerw. Jednocześnie rośnie produkcja i import substytutów, w szczególności drobiu, wołowiny oraz baraniny³⁷.
3. Według doniesień Agencji Reutera chińscy odbiorcy zakupili w ostatnim czasie około 2 mln ton soi ze Stanów Zjednoczonych. Stało się tak mimo czasowego zablokowania powierzchni magazynowych w chińskich portach przez nadmiar ładunków obsługiwanych w nich w tym okresie roku³⁸.
4. Jednocześnie w podobnym czasie odnotowano znaczne ilości zamówień na brazylijską soję, co spowodowane jest chęcią przeciwdziałania niepewności związanej z trwającym konfliktem handlowym pomiędzy USA a Chinami³⁹.

³⁶ Reuters, *China's pork prices slump on higher supply, falling consumption*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

³⁷ 杨晓波, 猪肉价格高位回落 未来或维持震荡走势, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

³⁸ Hallie Gu, Karl Plume, *Chinese importers buy U.S. soybean cargoes despite ports congestion*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

³⁹ Hallie Gu, Dominique Patton, *Chinese importers scoop up Brazilian soybeans amid U.S. trade uncertainty*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

5. Według doniesień prasowych „People’s Daily” Ministerstwo Finansów ChRL wraz z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi ChRL planuje uruchomienie specjalnego funduszu z budżetem 61,6 mld RMB. Fundusz będzie dotował projekty zmierzające do poprawy terenów rolnych, w szczególności inwestycje w nowoczesne systemy nawadniające⁴⁰.
6. Zgodnie z oświadczeniem Państwowej Administracji Celnej oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi ChRL ograniczenia importowe na amerykański drób z 2013 r. zostały zniesione⁴¹. Chińskie media odnotowały, że w listopadzie również Amerykanie potwierdzili, że chińskie standardy sanitarne w produkcji drobiu odpowiadają amerykańskim. Tym samym chiński drób może być importowany do USA⁴².
7. 31 października 2019 r. zniesione zostały również ograniczenia na import drobiu ze Słowacji oraz Hiszpanii⁴³. Chiny planują również zniesienie ograniczeń na import wołowiny z Kanady⁴⁴.
8. Meituan Dianping, chiński gigant technologiczny, który jest największym dostawcą jedzenia zamawianego mobilnie, w 2019 r. przebił oczekiwania analityków, osiągając 44-procentowy wzrost przychodów. Meituan skorzystał na wycofaniu się rządu z udzielania wsparcia finansowego podmiotom z branży, co spowodowało, że konkurencja na rynku stała się mniejsza, gdyż mniejsze firmy nie były w stanie konkurować na rynkowych warunkach⁴⁵.
9. Produkcja mleka w Chinach w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy 2019 r. wzrosła o 5,2% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Konsumpcja mleka w Chinach dynamicznie rośnie z roku na rok. Pekin podejmuje działania, aby jak największa część popytu była zaspokojona mlekiem z Chin⁴⁶. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

Tło

Pekin stawia sobie za cel zwiększenie produkcji mleka

Stały wzrost konsumpcji mleka w Chinach oraz wcześniejsze skandale związane z jakością mleka spowodowały, że Pekin musi zabiegać zarówno o wzrost produkcji mleka, jak i o odzyskanie zaufania obywateli ChRL do produktów mlecznych chińskiej produkcji.

Rynek mleka, a w szczególności mleka dla niemowląt został zdominowany przez producentów zagranicznych. Pekin konsekwentnie z roku na rok przeznacza coraz większe fundusze na wsparcie rodzimej branży mleczarskiej oraz podnosi standardy produkcji.

⁴⁰ 白宇, 岳弘彬, 616亿元农田建设补助资金预算提前下达, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁴¹ 牛镛, 岳弘彬, 两部门公告: 解除美国禽肉进口限制, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁴² 燕劭, 杨牧, 美国正式确认中国自产原料禽肉监管体系与美国等效, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁴³ Reuters, *China lifts ban on poultry imports from Spain, Slovakia: customs*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁴⁴ 徐祥丽, 杨牧, 中方恢复进口加拿大猪肉和牛肉? 外交部回应, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁴⁵ Yingzhi Yang, Brenda Goh, *China food delivery firm Meituan continues strong run since listing*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁴⁶ 张欣烁, 今年前九月全国生鲜乳产量同比增长5.2%, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

W zeszłym roku wydano dwa dokumenty rządowe określające działania w tym sektorze, tj. opinię dotyczącą promocji i rewitalizacji sektora mleczarskiego oraz gwarancji i kontroli jakości mleka (关于推进奶业振兴保障乳品质量安全的意见), a także plan promocji mleka dla niemowląt wyprodukowanego w Chinach (国产婴幼儿配方乳品提升方案).

Wnioski

Przedsiębiorcy

- Rynek produktów mlecznych w Chinach odnotowuje stały dynamiczny wzrost. **Jednak konkurencja na tym rynku również stale wzrasta.** Na zdominowanym przez podmioty zagraniczne rynku coraz wyraźniejsza jest również obecność chińskich producentów. Im więcej czasu mija od tragedii związanej z zatruciem mleka dla niemowląt, tym mniejsza będzie niechęć konsumentów chińskich do produktów krajowych. **Jednocześnie standardy produkcji oraz wzrost częstotliwości kontroli powodują, że stopniowo różnice zarówno w bezpieczeństwie żywnościowym, jak i w percepcji jakości produktów krajowych i zagranicznych będą się zacierać.**

TRANSPORT I INFRASTRUKTURA

Streszczenie

- ▶ Otworzono nowe połączenie kolejowe pomiędzy Polską a Chinami.
- ▶ InPost będzie obsługiwał dostawy z chińskiej platformy handlu elektronicznego AliExpress.
- ▶ Sprzedaż i produkcja samochodów w Chinach kolejny miesiąc z rzędu odnotowuje spadek.
- ▶ Pekin wprowadza reformę polityki cenowej dla transportu publicznego.

Wydarzenia

1. Nowe połączenie kolejowe pomiędzy Polską a Chinami zostało uruchomione w listopadzie. Pociągi towarowe będą kursować na trasie Xi'an - Małaszewicze - Gdańsk. Połączenie intermodalne Euro-China Train przebiega przez terminal Adampol SA. Połączenie między innymi przyspieszy o 5 dni dostawy do Wielkiej Brytanii oraz krajów skandynawskich. Do tej pory transport odbywał się przez Duisburg oraz Hamburg⁴⁷.
2. InPost podpisał umowę partnerską z Alibabą, w wyniku której polska firma stanie się partnerem strategicznym chińskiej platformy zakupowej AliExpress. AliExpress to platforma *cross-border e-commerce* (CBEC) pozwalająca zagranicznym osobom fizycznym na zakup towarów od chińskich producentów. Polscy klienci będą mogli zamawiać towar bezpośrednio do paczkomatów⁴⁸.
3. Pekin wprowadza reformę polityki transportu publicznego, która ma urynkować ceny. Chodzi w szczególności o usługi przejazdów typu *ride-hailing*. Dotychczasowa polityka była niespójna: z jednej strony część operatorów prywatnych była dotowana, a z drugiej - część działała w szarej strefie. Rząd centralny chce uprościć system, jednocześnie wymuszając publikowanie polityki cenowej przez operatorów⁴⁹.
4. Chiński sektor motoryzacyjny w październiku kolejny miesiąc z rzędu odnotował spadek produkcji i sprzedaży odpowiednio o 1,7% i 4% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. To szesnasty miesiąc spadków. Pomimo trendu spadkowego

⁴⁷ Chiny Tech, *Nowe połączenie Euro China Train przez Terminal w Małaszewiczach*, chinymtech.pl (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁴⁸ Chiny Tech, *Przesyłki z AliExpress bezpośrednio do Paczkomatów InPost!*, chinymtech.pl (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁴⁹ 刘绪尧, *两部委深化道路运输价改 要求网约车调价至少提前7日公布*, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

- część firm odnotowuje stały wzrost, są to m.in. SAIC-Volkswagen, SAIC-GM oraz Geely⁵⁰. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
- 14 listopada 2019 r. Państwowe Biuro Statystyki opublikowało dane, które wskazują, że wartość dodana przemysłu motoryzacyjnego w październiku wzrosła o 4,9% w stosunku do analogicznego okresu w roku ubiegłym. Analitycy twierdzą, że pomimo spadku produkcji i sprzedaży sektor przechodzi przez proces poprawy jakościowej⁵¹.
 - Chiński koncern motoryzacyjny Dongfeng wprowadza na rynek autonomiczny minibus oparty na sieci 5G. Samochód jest sterowany sztuczną inteligencją. Przeszedł pomyślnie testy w Wuhan i obecnie otrzymał pozwolenie na dopuszczenie do użytku komercyjnego⁵².
 - Według danych China Association of Automobile Manufacturers (CAAM) w 2019 r. sprzedaż samochodów elektrycznych może spaść poniżej wartości z roku ubiegłego. Konsumenci wstrzymują się z zakupem w wyniku cięcia subwencji przez chiński rząd. Sprzedaż NEV (z ang. *new energy vehicle*) w październiku spadła o 45,6% w porównaniu z analogicznym okresem w ubiegłym roku⁵³.
 - Pomimo cięć subwencji BMW wraz z chińskim partnerem Great Wall Motor ogłosiły, że planują budowę nowej fabryki samochodów elektrycznych w Chinach. Przewidywana wysokość inwestycji to 650 mln EUR. Fabryka ma mieć zdolność produkcyjną równą 160 tys. samochodów rocznie. W fabryce będą produkowane elektryczne wersje MINI. Zakończenie prac planowane jest w 2022 r.⁵⁴
 - Chińska sieć kolejowa osiągnęła długość ponad 135 tys. km, z czego 35 tys. km to kolej wysokich prędkości. Jest to najdłuższa na świecie sieć kolejowa. Na trasach wysokich prędkości pociągi rozpędzają się do 200-250 km/h, a na trasach najnowszej generacji do 350 km/h⁵⁵.

Tło

Zmiany na chińskim rynku motoryzacyjnym w 2019 r.

W 2018 r. w Chinach ponad połowa (53,5%) producentów samochodów zamknęła rok obrotowy stratą. W pierwszej połowie 2019 r. zaledwie 29% producentów odnotowało zysk. Trendowi spadkowemu w 2019 r. towarzyszyła zmiana strukturalna popytu. Miasta trzeciego i czwartego rzędu odgrywają coraz większą rolę, a rynek w tych miastach nie jest jeszcze nasycony.

⁵⁰ 刘芳宇, 10月份汽车产销仍未回暖部分企业却逆势增长, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁵¹ 杨巧云, 国家统计局:转型升级推进 10月汽车行业增加值涨4.9%, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁵² 刘芳宇, 首条自动驾驶商用运营线路落地武汉 智能网联汽车正驶来, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁵³ Yilei Sun, Brenda Goh, *China's NEV market may contract this year due to subsidy cut: industry association*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁵⁴ Reuters, *BMW, Great Wall to build new China plant for electric cars*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁵⁵ 牛镛, 岳弘彬, 我国高铁营业里程年底将达3.5万公里, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

W wyniku obniżek podatków i opłat, a także zwiększenia dostępności finansowania dłużnego znacząco zmniejszyła się bariera zakupu samochodów osobowych. Obecnie za ledwie 3 000 RMB wystarcza, aby sfinansować opłatę początkową za samochód osobowy. Szczególny wzrost zauważalny jest w finansowaniu zakupu pojazdu poprzez leasing. Analitycy przewidują dalszy wzrost zainteresowania tą formą finansowania⁵⁶.

Wnioski

Rząd	▶ Współpraca partnerska pomiędzy operatorem InPost a serwisem AliExpress dla Poczty Polskiej oznacza zdecydowany spadek liczby realizowanych zamówień. Z perspektywy lokalnych przedsiębiorstw funkcjonujących na rynku handlu elektronicznego niezbędne wydaje się zapewnienie odpowiedniej kontroli cienia przesyłek. Wielokrotnie bowiem zwracano uwagę na to, że towary kupowane na tej chińskiej platformie unikają cła, co powoduje nieuczciwą konkurencję przez zaniżanie cen. ▶ Kolejne połączenie kolejowe pomiędzy Polską i Chinami wpisuje się w chiński projekt „Pasa i Szlaku”, a dla Polski jest to szansa, by stać się hubem transportowym i stworzyć konkurencję w stosunku do Niemiec.
Przedsiębiorcy	▶ Otwarcie kolejnej trasy kolejowej pomiędzy Polską a Chinami zwiększa możliwości eksportowe polskich przedsiębiorców. Kolejny region w Chinach staje się dostępny dla polskich towarów. Pociąg z Chin z pewnością do Polski trafi zapewniony towarami, wyzwaniem jest natomiast doprowadzenie do tego, by nie wracał on pusty.

⁵⁶ 刘芳宇, 10月份汽车...

ENERGETYKA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Streszczenie

- ▶ Chiny zwiększają moc swoich elektrowni węglowych. Jednocześnie w 2020 r. budżet przeznaczony na subsydia dla wsparcia energetyki odnawialnej został znacznie zredukowany.
- ▶ Rozpoczęto budowę dwóch reaktorów jądrowych na wyspie Hainan. Zdecydowano się na rodzimą technologię.
- ▶ Po trzech latach od wdrożenia planu działań widać zahamowanie tempa zanieczyszczania gleb.
- ▶ Chiny próbują wykorzystać pustynie w Mongolii Wewnętrznej do produkcji zielonej energii.
- ▶ Koncern BASF rozpoczął budowę zakładu petrochemicznego (PTU) w Kantonie.

Wydarzenia

1. Według raportu ONZ, jeśli utrzyma się obecny trend wzrostu emisji gazów cieplarnianych, to w 2030 r. cel określony w porozumieniu paryskim zostanie przekroczony o 50-120%. Stanie się tak głównie za sprawą USA i Chin⁵⁷.
2. Według Global Energy Monitor w ciągu ostatnich 18 miesięcy Chiny zwiększyły moc własnych elektrowni węglowych o 42,9 GW. Co więcej, w trakcie budowy są kolejne elektrownie węglowe - o planowanej łącznej mocy 121,3 GW⁵⁸.
3. Chiny w 2020 r. obniżą subsydia dla energii odnawialnej do 5,67 mld RMB. Stanowi to obniżkę o niemal 2,5 mld RMB. Najwięcej stracą operatorzy dużych elektrowni słonecznych, którzy nie będą mogli uzyskać wsparcia od państwa. Nacisk zostanie przesunięty na energię wiatru, drobne farmy słoneczne oraz projekty wykorzystujące biomasę⁵⁹.
4. Rozpoczęto budowę dwóch reaktorów jądrowych w elektrowni Changjiang, znajdującej się w prowincji-wyspie Hainan. Budowane reaktory to Hualong One, będące chińskim rozwiązaniem technologicznym. Wartość inwestycji wyniesie prawie 40 mld RMB. Zakończenie prac i uruchomienie reaktorów zaplanowano odpowiednio na 2025 i 2026 r.⁶⁰

⁵⁷ Nina Chestney, *Fossil fuel polluters from U.S. to China far off climate targets: UN*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁵⁸ David Stanway, *China coal-fired power capacity still rising, bucking global trend: study*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁵⁹ Reuters, *China to cut renewable power subsidy to \$807 million in 2020*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶⁰ Reuters, *China begins construction on two new reactors in Hainan - state media*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

5. 29 listopada 2019 r., w trakcie konferencji prasowej przedstawiciele Ministerstwa Ekologii i Środowiska poinformowali, że trend zwiększającego się zanieczyszczenia gleb został zatrzymany. Jest to efekt ponad trzyletnich prac wdrażających politykę prewencji i kontroli zanieczyszczenia gleb (土壤污染防治行动计划). Łącznie wydano na te działania 28 mld RMB⁶¹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
6. Pekin inwestuje w farmy słoneczne na pustyniach w Mongolii Wewnętrznej. Jedną z takich farm powstała na pustyni Kubuqi. Docelowo ma się ona składać z 1,78 mln paneli fotowoltaicznych, o łącznej mocy równej 2000 MW. Obecnie zrealizowano 20% zamierzonego planu. Dodatkowo testowane jest rozwiązanie, które ma przeciwdziałać pustynnieniu pobliskich terenów. Zainstalowane urządzenie jest zasilane energią słoneczną⁶².
7. Chińska grupa CSIC Haizhuang Wind Power, będąca spółką zależną od państwowej stoczni China Shipbuilding Industry Corporation, wydała oświadczenie, że zaprojektowana i wyprodukowana przez nią turbina H210-10MW uzyskała odpowiednie certyfikaty chińskich organów. Turbina została zaprojektowana do wiatraków morskich o mocy 10 MW⁶³.
8. Pekin jest kolejnym miastem po Szanghaju, które wprowadza restrykcyjne przepisy dotyczące segregacji śmieci. Obowiązkowa segregacja obejmuje podział na cztery typy odpadów: resztki jedzenia, opakowania i inne odpady podlegające recyklingowi, odpady niebezpieczne oraz odpady zmieszane. Władze lokalne przewidziały surowe kary za niepostrzeżenie zasad – dla osób fizycznych od 50 do 200 RMB, zaś dla instytucji publicznych i firm od 5 000 nawet do 50 000 RMB⁶⁴.
9. Chińska grupa energetyczna SDIC Power Holdings planuje wydać globalne kwity depozytowe w Londynie. Pozyskane w ten sposób środki finansowe spółka chce przeznaczyć na ekspansję zagraniczną oraz na rozwój swojej działalności w zakresie zielonej energii. Notowana na szanghajskej giełdzie spółka liczy, że pozyska w ten sposób 820 mln USD⁶⁵.
10. Niemiecki koncern BASF rozpoczął budowę inwestycji petrochemicznej w Chinach. Zlokalizowany w Kantonie zakład petrochemiczny będzie kosztował 10 mld USD. W zakładzie spółka będzie produkowała termoplastyczny elastomer poliuretanowy, który jest wykorzystywany w przemyśle samochodowym oraz elektronicznym⁶⁶.

⁶¹ 曹滢, 生态环境部: 土壤污染加重趋势得到初步遏制, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶² 徐宙超, “光伏+治沙” 内蒙古库布其沙漠创新生态治理新模式, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶³ 王嶼, 填补空白! 我国首款10兆瓦级海上风电机组通过认证, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶⁴ 尹星云、高星, 北京垃圾分类”新规” 明年5月起实施 禁止生产销售超薄塑料袋, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶⁵ Abhinav Ramnarayan, *China's SDIC Power seeks London listing to invest in clean energy*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶⁶ Reuters, *Germany's BASF starts building \$10-billion petrochemical project in China*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

Tło

Kontrola jakości gleb

W maju 2016 r. Rada Państwa ChRL przyjęła dokument określany jako plan działania na rzecz prewencji oraz kontroli zanieczyszczenia gleb (土壤污染防治行动计划). Jedną z konsekwencji przyjęcia planu było wejście w życie od 1 stycznia 2019 r. regulacji dotyczącej kontroli zanieczyszczenia gleb (土壤污染防治法). Ponad 10 000 przedsiębiorstw podlega regularnej kontroli w tym zakresie.

Ministerstwo Ekologii i Środowiska wskazuje, że jest to kontynuacja planu nakreślonego przez trzynastą pięciolatkę. W wyniku realizacji planu zamknięto 1300 przedsiębiorstw z sektora ciężkiego przemysłu oraz wdrożono ponad 900 projektów redukujących zanieczyszczenie metalami ciężkimi.

Podstawowym elementem poprawy obecnego stanu jest remediacja zanieczyszczonych ziem.

Wnioski

Rząd

- ▶ Globalna neutralność klimatyczna bez Chin i bez USA nie będzie możliwa. Pekin – w przeciwieństwie do Waszyngtonu – dyplomatycznie zapewnia o dotrzymaniu postanowień porozumienia paryskiego. **Jednak rzeczywista sytuacja energetyczna Państwa Środka sprawia, że plany te mogą pozostać w sferze deklaracji.**
- ▶ Chiny w zakresie energetyki jądrowej coraz częściej wybierają rodzime rozwiązania. **Przewiduje się jednak, że w niedługim czasie rząd chiński będzie zabiegał o zagraniczne kontrakty.**

Przedsiębiorcy

- ▶ **Cięcie subsydiów nie oznacza, że chińskie panele słoneczne podrożeją.** Pekin uznał, że rynek jest już dojrzały, a koszty produkcji znacznie się obniżyły. **Jednocześnie coraz więcej rozwiązań z zakresu energii wiatrowej i jądrowej jest gotowych do ekspansji zagranicznej.**

POLITYKA MIĘDZYNARODOWA

Streszczenie

- ▶ Niemcy nie zablokują uczestnictwa firmy Huawei w przetargu na budowę infrastruktury pod sieć 5G.
- ▶ Pekin potwierdza gotowość do zawarcia porozumienia kończącego konflikt handlowy z USA. Prezydent Donald Trump wskazał na bliski termin zakończenia negocjacji.
- ▶ Prezydent Chin Xi Jinping (习近平) spotkał się z przewodniczącym partii Jedna Rosja Borysem Gryzłowem.
- ▶ Intensyfikują się protesty w Hongkongu.

Wydarzenia

1. Prezydent Chin Xi Jinping (习近平) wraz z małżonką Peng Liyuan (彭丽媛) urządzili bankiet dla gości II China International Import Expo (CIIE). Prezydent w swoim przemówieniu zaznaczył, że Expo pozytywnie wpływa na wymianę dóbr i usług, a także na wymianę kulturową oraz ideową⁶⁷.
2. Kanclerz Niemiec Angela Merkel podczas konferencji prasowej, odpowiadając na pytania dziennikarzy o technologię 5G w Niemczech, zapewniła, że zadba o odpowiednie standardy bezpieczeństwa oraz – że nie planuje wykluczenia konkretnych chińskich przedsiębiorstw z udziału w przetargu. Pytanie nawiązywało do wcześniejszych wypowiedzi Prezydenta USA Donalda Trumpa na temat zakazu współpracy z chińską firmą Huawei (华为技术公司)⁶⁸.
3. Przedstawiciel chińskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych (中华人民共和国外交部), Geng Shuang (耿爽) podczas konferencji prasowej odniósł się do artykułu amerykańskiego ambasadora w Chinach, o zaproszeniu chińskich studentów do USA. Rzecznik stwierdził, że jest to element wymiany naukowo-kulturowej z Waszyngtonem i ma nadzieję na dalszą owocną współpracę w tej dziedzinie. Drugim istotnym punktem konferencji było wysuwane przez USA oskarżenie, że chiński rząd wykorzystuje firmę Huawei do inwigilacji obywateli amerykańskich. Gorącym tematem była również wypowiedź Sekretarza Stanu USA Mike'a Pompeo, który podczas swojej wizyty w Niemczech negatywnie wypowiadał się o Chinach⁶⁹.

⁶⁷ 庄红韬, 付长超, 习近平谈中国国际进口博览会: 迎五洲客, 计天下利, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶⁸ 邱丽芳, 刘阳, 默克尔重申德国5G建设不排除特定供应商, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁶⁹ People's Daily, 外交部: 望美方为两国留学合作创造积极条件, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

4. Według rzecznika chińskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych (中华人民共和国外交部), wojna handlowa z USA, mimo że rozpoczęła się od wojny celnej, to powinna zakończyć się eliminacją ograniczeń handlowych. Potwierdził gotowość Pekinu do współpracy z Waszyngtonem w kwestii obecnego sporu handlowego⁷⁰.
5. Prezydent USA Donald Trump oznajmił, że Pekin i Waszyngton są bliskie zakończenia pierwszego etapu negocjacji handlowych. Negocjatorzy mają dokończyć rozmowy telefonicznie⁷¹.
6. Prezydent Chin Xi Jinping (习近平) spotkał się z przewodniczącym partii Jedna Rosja Borysem Gryłowem. Panowie rozmawiali o 70-leciu relacji dyplomatycznych pomiędzy Moskwą a Pekinem. Nawiązano również do zadań, jakie stoją przed obiema partiami rządzącymi – rosyjską i chińską, tj. budowania i umacniania więzi pomiędzy Chinami a Rosją⁷².
7. Podczas ostatniego szczytu G20 Chiny oskarżyły pozostałe państwa z grupy o przyczynianie się do niestabilności gospodarczej na świecie. Głównym adresatem tego zarzutu są Stany Zjednoczone, które Wang Yi (王毅), chiński Minister Spraw Zagranicznych, posądził o wykorzystywanie machiny politycznej do niszczenia chińskiej przedsiębiorczości⁷³.
8. Statki wojenne marynarki USA dwukrotnie przepląły w pobliżu wysp, które Chiny traktują jako swoje terytorium na Morzu Południowochińskim. Ministerstwo Spraw Zagranicznych ChRL (中华人民共和国外交部) natychmiast zareagowało na ten incydent, oświadczając, że działania USA poważnie szkodzą suwerenności i bezpieczeństwu Chin, a także burzą pokój i stabilność na Morzu Południowochińskim⁷⁴.
9. Prezydent USA Donald Trump po odwiedzeniu fabryki Apple w Austin, w Texasie, oraz po rozmowach z prezesem tej firmy, Timem Cookiem, poinformował prasę, że zastanawia się nad tym, czy produkty Apple nie powinny być zwolnione z ceł nałożonych na chińskie produkty, jako że część modeli oraz podzespołów dla tego giganta technologicznego jest wytwarzana w Chinach⁷⁵.
10. Republika Czeska, która próbuje naprawić swoje relacje z Chinami, napotyka kolejny problem. Na Uniwersytecie Karola w Pradze zamknięto chińsko-czeskie centrum ze względu na niejasne powiązania finansowe z ambasadą ChRL. Choć Praga stara się przyciągnąć chińskie inwestycje, to wciąż spotyka się z oporem ze strony Pekinu, wywołanym krytyką Państwa Środka w kwestii przestrzegania praw człowieka⁷⁶.

⁷⁰ 邱丽芳, 商务部: 关税取消幅度应由双方共同估量并充分体现第一阶段协议重要性, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷¹ Andrea Shalal, Kevin Yao, *U.S.-China trade deal close, Trump says; negotiations continue*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷² 王萌萌, 习近平会见统一俄罗斯党代表团习近平会见统一俄罗斯党代表团, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷³ Ben Blanchard, *China attacks U.S. at G20 as the world's biggest source of instability*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷⁴ Idrees Ali, *U.S. warships sail in disputed South China Sea, angering China*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷⁵ Eric Beech, *Trump considering whether Apple should be exempt from China tariffs*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷⁶ Robert Muller, *Czech-Chinese ties hit new bump as university shuts center*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

11. Podczas wciąż trwających protestów w Hongkongu jednego mężczyznę podpalamo, natomiast innego policja postrzeliła. Walki na ulicach były na tyle intensywne, że policja była zmuszona użyć gazu łzawiącego. Według raportu policji ponad 120 budynków zostało zdewastowanych oraz aresztowano 266 osób⁷⁷.
12. Według Jakuba Jakóbowskiego z Ośrodka Studiów Wschodnich Chiny nie są odpowiednio przygotowane do rządzenia światem. Choć wizja globalnego ładu przedstawiona przez Prezydenta Chin Xi Jinpinga, której głównym elementem jest program „Jeden Pas, Jedna Droga”, zakłada możliwość powrotu do swobodnej konsumpcji, to – zdaniem Jakóbowskiego – oprócz retoryki Państwo Środka nie posiada odpowiednich realnych instrumentów, które pozwoliłyby w pełni wdrożyć wizję chińskiego prezydenta. Analityk twierdzi, że chiński ład nie jest substytutem hegemonii USA, a stworzy jedynie próżnię, która doprowadzi do kolejnej walki mocarstw⁷⁸. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
13. Zdaniem Zbigniewa Wiktora, profesora Uniwersytetu Wrocławskiego, relacje pomiędzy Warszawą a Pekinem są obopólnie korzystne, a współpraca gospodarcza rozwija się stabilnie. W 2018 r. obustronna wymiana handlowa wyniosła 24,5 mld USD, jest to wzrost o 15,5% w porównaniu do wcześniejszego okresu⁷⁹.

Tło Chiński ład

W opublikowanym na stronie Klubu Jagiellońskiego artykule Jakub Jakóbowski rozważa zdolność Pekinu do rządzenia światem. Główne tezy stawiane przez analityka Ośrodka Studiów Wschodnich są następujące:

- obietnica nowego ładu opartego na konsumpcji;
- brak instrumentów do realizacji prezentowanej wizji;
- brak przygotowania do prowadzenia globalnej polityki zagranicznej;
- brak alternatywy dla amerykańskiego parasola.

Całość tekstu można znaleźć [tutaj](#).

⁷⁷ James Pomfret, Clare Jim, *Hong Kong violence prompts reminder that China troops close at hand*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷⁸ Jakub Jakóbowski, *Czy Pekin jest w stanie rządzić światem?*, klubjagiellonski.pl (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁷⁹ Xinhua, *Interview: Poland, China benefit from friendly relations for 70 years, says expert*, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

Wnioski

- ▶ Obecność Xi Jinpinga na China International Import Expo podkreśla wagę tego wydarzenia. Mimo że jest to dopiero druga edycja targów, z perspektywy polskich przedsiębiorców jest to niezwykle ważne wydarzenie. **Wspólne działanie przedsiębiorców oraz rządu RP może przyczynić się do szerszego otwarcia rynku Państwa Środka.** Jest to dobre miejsce do poszukiwania nowych partnerów, ale również do prowadzenia dialogu pomiędzy państwami.
- ▶ Obie strony konfliktu amerykańsko-chińskiego zapowiadają gotowość do zawarcia porozumienia. **Nie oznacza to jednak, że w krótkim czasie należy się spodziewać zakończenia sporu.**

SPORT, EDUKACJA, TURYSTYKA I KULTURA

Streszczenie

- ▶ Fosun wykupił brytyjską spółkę z branży turystycznej Thomas Cook.
- ▶ FPX wygrała turniej League of Legends, pokonując europejski G2 team.
- ▶ Pekin zaczyna przygotowania do zimowych igrzysk olimpijskich.
- ▶ W Chinach uczy się języków obcych łącznie 200 mln uczniów.

Wydarzenia

1. Chiński fundusz Fosun (復星) zakupił od likwidatora spółki Thomas Cook (sektor turystyczny) prawa do nazwy i stron internetowych za 11 mln GBP. Pozwoli to poszerzyć działalność chińskiej firmy na wyspach brytyjskich⁸⁰.
2. W rejonie rzeki Lancang (澜沧江), w prowincji Qinghai (青海), odnaleziono XIII-wieczny buddyjski mural⁸¹.
3. Podczas światowych mistrzostw League of Legends chińska drużyna FunPlus Phoenix (FPX, 趣加电子竞技俱乐部) pokonała europejski G2 team. FPX istnieje dopiero od dwóch lat, tym samym jest drużyną z najkrótszym stażem, która wygrała turniej⁸². Dla europejskiej drużyny gra Marcin Jankowski. Chińska ekipa otrzymała 1 mln USD za zajęcie pierwszego miejsca. Europie wciąż nie udało się przewyciężyć azjatyckiej dominacji w rozgrywkach League of Legends⁸³.
4. Chiński Komitet Olimpijski ogłosił nabór wolontariuszy na zimowe igrzyska olimpijskie. Komitet planuje zatrudnić 27 tys. ochotników podczas igrzysk oraz kolejnych 12 tys. podczas paraolimpiady zimowej⁸⁴.
5. W Chinach jest ponad 200 mln uczniów w szkołach podstawowych, liceach oraz uniwersytetach, którzy uczą się języków obcych. Jest to największa taka grupa na świecie.

⁸⁰ Filip Frydrykiewicz, *Chińczycy kupili Thomasa Cooka za... 11 milionów funtów*, rp.pl (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁸¹ 杨婷, 澜沧江源地区发现13世纪古壁画 或助推青藏高原先民活动研究, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁸² 于杨, 电竞“火”与变现“难”: 俱乐部商业突围, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁸³ Pascale Antonie, *Chinese smash European hopes of ,Legends' video game glory*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁸⁴ 聂晨静, 北京冬奥组委启动赛会志愿者全球招募, xinhuanet.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

W ramach otwierania się na świat języki stały się istotnym elementem edukacji w chińskim szkolnictwie⁸⁵.

6. Amerykańska sieć restauracji Popeyes podpisała swoją pierwszą dzierżawę w Chinach. Firma amerykańska, specjalizująca się w smażonych kurczakach, rzuca wyzwanie KFC, który obecnie jest największym graczem w Państwie Środka. Pierwsza restauracja Popeyes ma powstać w Szanghaju⁸⁶.

Wnioski

Przedsiębiorcy

- Rynek e-sportów rozwija się dynamicznie w Chinach. Analitycy przewidują dalszy wzrost w długim okresie. Chińskie drużyny odnoszą liczne sukcesy, a gracze stają się celebrytami. Marki drużyn można znaleźć na wielu produktach, a fani chętnie kupują przedmioty sygnowane przez drużynę, której kibicują. **Polscy przedsiębiorcy mogą wykorzystać ten trend, nawiązując współpracę marketingową z graczami bądź drużynami e-sportowymi, by wejść na rynek chiński.**

⁸⁵ 刘凡, 郑潇潇, 田晓丽, 中国人为什么重视外语学习?, people.com.cn (dostęp: 30.11.2019 r.).

⁸⁶ John Ruwitch, *Popeyes signs first lease for China market as it seeks to take on KFC*, reuters.com (dostęp: 30.11.2019 r.).

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
china.law@wpia.uw.edu.pl

Piotr Grzebyk

Kierownik Centrum

+48 506 019 551, p.grzebyk@wpia.uw.edu.pl

Maximilian Piekut

Zastępca Kierownika

+48 575 777 688, m.piekut@wpia.uw.edu.pl